

ACC. N:R M. 14764:1-6.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ligund L. Svensson, Farstorp
Härad: V. Göinge Berättare: olika personer; se uppl. bla-
Socken: Farstorp Berättarens yrke: dens baksida!
Uppteckningsår: 1959 Född år i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Smeden. s. 1-6.

Lu F 109.

Skriv endast på denna sida.

Oskar Kjelkeryd:

I Piparp, senare Luhr, bodde under min barndom gamle smeden Nils Jönsson, i bygden allmänt känd under namnet "Pibarpa-smeen" (f.1839). I Piparp hade han ett torp på sluttningen strax söder om landsvägen och här hade han efter hand uppfört en konstig byggnad med många små utbyggen, däribland smedjan. Strax före år 1900 köpte han en liten gård i Luhr intill Piparps rågång (nuv.1⁵B) som han sedan ägde jämsides med torpet. På gården byggde han en smedja av gråsten med mycket grov skorsten. - Han var en originell gubbe, Pibarpa-smeen. Han brukade gå omkring och sälja av sina smidda ko- och fårbjällror, lite gångjärn od., klädd i lång rock med ett rep om livet. Pratsam och slagfärdig var han. Han utförde även smidesarbete åt bönderna. Både på torpet och gården hade han planterat rikligt med fruktträd, och han gick ibland omkring och sålde äpplen av sin skörd.

Smeden Nils Sjöberg, vanligen kallad "Pocker", (f.1851) böddesi

början av 1890-talet i Farstorps by, där han hade smedja. Omkring år 1895 byggde han hus och smedja i Troedstorp intill landsvägen, där han bodde till sin död omkring år 1905. Sjöberg var en skicklig smed, som smidde och skodde hästar åt traktens bönder. - Omkring år 1910 brann hus och smedja ner; numera syns inte minsta spår efter bebyggelsen.

I Tågarp har varit smedja så långt tillbaka jag vet. Smeden Green flyttade från Tågarp i början på 1910-talet till Hackeboda i Kälkarp och bodde där några år. Här byggde han sig en liten smedja i backslutningen bakom huset, och här bedrev han något smidesarbete.

I Sparrarp bodde på 1900-talets början smeden Lindborg, "Sparrarpsmeen". Smedjan hade han i källaren under boningshuset. (Nuv. Hedvig Peterssons hus)

I Hörröd utmed landsvägen vid Gammalstorps mölla har länge varit smedja. Carl Andersson kom dit 1904 och han sedan haft smidesrörelse där i omkring 40 års tid. Han hade även eget litet jordbruk.

Upptecknaren:

Endast tre-fyra smeder tycks samtidigt ha funnits i Farstorps socken under de senaste 100 åren, och deras smedjor har heller inte varit stora. Samtliga har varit av typen icke kontraktsbundna yrkes-smeder, och de tycks huvudsakligen ha utfört smidesarbeten på beställning åt traktens bönder samt skoning av hästar. Även om de i någon mån även tillverkat smidesvaror för avsalu, ~~har~~, har detta i varje fall inte förekommit i någon större utsträckning.

I Tågarp fanns länge en smedja. På 1860-talet hette smeden här Torsten Bengtsson. Enl. V. Göinge dombok Ht 1864 nr 198 instämde han åbo Troed Kjerstensson i Tviggasjö för en fordran av 35 Rdr 89 öre. Svaranden hade under hösten 1863-våren 1864 fått en mängd smidesarbete utfört, såsom skoning av hästar och oxar, lagning av selar, hjul och axlar, men inte betalat. Två smeddrängar vittnade. (Mellan Tviggasjö och Tågarp är 5 km.)

Från 1890-talet och in på 1940-talet låg Tågarps smedja invid landsvägen i byns norra del. Den siste smeden hette Lindholm. Under

1930-talet och början av 1940-talet drev han sin blygsamma rörelse, han lagade redskap åt traktens bönder och dessutom cyklade han omkring från gård till gård och skodde hästar. Den gamla smedjan var rankig och primitiv, det gamla boningshuset likaså. Lindholm byggde emellertid ett nytt boningshus på tomt, varefter det gamla revs. Omkring år 1945 fann Lindholm smidesrörelsen allt för litet lönande varför han sålde det hela och flyttade till Osby, där han fick arbete på verkstad. - Snart därefter revs den gamla smedjan och numera syns inget spår byggnaden. Smidesbälgen låg kvar några år på platsen.

I Farstorps kyrkby fanns på 1870-90-talet en liten smedja. Smed här var Nils Appelqvist, därefter Nils Lilja och slutligen Nils Sjöberg, vilken på 1890-talet flyttade till Troedstorp (se sid.2) Denna smedja lär ha funnits vid nuv. Theoder Forsbergs fastighet eller vid huset därintill.

Även senare har smedja under kortare tid funnits i Farstorps by. Smedmästare Erik Johnsson bedrev från 1938 och några år framåt mind-

re smidesrörelse i gamla mejeribyggnaden, som han nämnda år köpte. Han lagade redskap, installerade vattenledningar och skodde hästar. Efter några år lade han ner rörelsen såsom mindre lönande och tog åter verkstadsarbete i Bjärnum, liksom han haft före 1938.

Från 1904 till sin död 1955 bedrev smedmästare Carl Andersson smidesrörelse i Hörröd, de senaste åren med hjälp av sina söner. Denna smedja var socknens största och anlätades flitigt av bönderna från stora delar av socknen. Lagning av redskap och skoning var även här huvudarbetet, men Andersson var kunnig i att tillverka varjehanda åt sina kunder. - Rörelsen är nu nedlagd, men smedjan står ännu kvar.

Ganska många av socknens lantbrukare har sedan lång tid tillbaka anlitat smidesverkstäderna i de angänsande tätorterna Bjärnum och Hästveda. Skoning av hästar har sedan slutet av 1940-talet nästan helt utförts av ambuleraende hovslagare. Hovslagare Oskar Mårtensson, Mala, sedan Länekärr, hade detta arbete omhändertill sin död den 4/11 1957. Med hjälp av sin bil kunde han betjäna inte bara hela Farstorps socken utan även stora delar av N.Åkarp, Hästveda, Vankiva och Stoby

socknar. Efter honom blev Thor Lindgren, Sösdala, hovslagare i distriktet. Han bosatte sig vid jultiden 1957 i Kälkarp, varifrån han nu bedriver sin ambulering hovslagarverksamhet. Under hösten 1957 inredde han en liten smedja i sin hyrda fastighet i Kälkarp och där utför han nu i mån av tid olika slags smidesarbete på beställning. Den maskinella utrustningen är relativt modern och består bl.a. av gas- och el-svets. Under vintrarna 1957-58 och 1958-59 har hr Lindgren även varit kurslärare i smide åt Hästveda Yrkeskola, vars smideskurser varit förlagda till hans smedja.